

Dorota Małgorzata Satola

Podgórskie Stowarzyszenie Przyjaciół Sztuk Wszelkich im. Karola Wojtyły w Krakowie

**PODGÓRSKIE STOWARZYSZENIE PRZYJACIÓŁ SZTUK WSZELKICH
IM. KAROLA WOJTYŁY W KRAKOWIE (PSPSW)**

Inicjatorką powstania pozarządowych organizacji skupiających artystów o szerokich zainteresowaniach w poszczególnych dzielnicach Krakowa była Halina Cieślińska-Brzeska, krakowska malarka i witrażystka, zafascynowana sztuką narodową. Dzięki Niej powstawały kolejno Stowarzyszenia

Przyjaciół Sztuk Wszelkich: Zwierzynieckie, Nowohuckie, Bronowickie i Podgórskie. Halina Cieślińska-Brzeska

była organizatorką I Krakowskiego Sympozjum „Sztuka Narodowa Polska” w 2003 roku. W czasie pięciu dni (15–19 maja) odbyło się szereg spotkań, recitali (m.in. Piotra Piechy, Jerzego Michała Bożyka) i wykładów wygłoszonych przez znane osobistości ze świata kultury i nauki m.in.: prof. Franciszka Ziękę, prof. Jana Majdę (honorowego członka PSPSW). Ponadto pokazano kilka tematycznych

wystaw malarstwa, witraży i rzeźby, a także spektakl „Odnaleźć Złoty Róg” napisany przez śp. Aleksandrę Kramarską, gorącą patriotkę, utalentowaną poetkę Podgórskiego Stowarzyszenia Przyjaciół Sztuk Wszelkich. Dla uczczenia naszej nestorki pozwolę sobie przytoczyć fragment tej sztuki:

Zgubiliśmy Złoty Róg
u rozstajnych jakichś dróg...
Od Bałtyku aż po Tatry
kędys Róg ten noszą wiatry,
bo go słyszać w wichrów graniu
i jak ognik na jeziorach
błyska świeci w różnych porach...

Czasem myślę – serce pęknie!
W ziemi coś głucho jęknie,
jakby nocą granatową
chciał wykrztusić ważne słowo...
i nie woła już „do broni”!

On za jakimś szczęściem goni.
Tęcze kształty, dźwięki, słowa
snują się jak mgła perłowa.
A tak by się grało, grało...
w słońcu z ziemią dojrzewało!
Ta ziemia od innych droższa,
najpiękniejsza, gorzka... POLSKA!...

Wśród artystów na scenie w Jamie Michalika wystąpili m.in. członkowie Stowarzyszenia: Danuta Kras (1924–2012), założycielka i wieloletnia prezes PSPSW, poetka, wokalistka, aktorka kabaretów krakowskich, Jan Szwaalec i Jadwiga Baran.

W 2003 roku powstało Podgórskie Koło Przyjaciół Sztuk Wszelkich. W skład Komitetu Założycielskiego weszli: Jadwiga Baran, Jerzy Michał Bożyk (muzyk jazzowy), Jadwiga Broczkowska, Adam Druś, Stefania Egielt, Władysław Grodecki (podróżnik), Aleksandra Kramarska (poetka), Danuta Kras, Maria Mariasz, Kazimierz Milczanowski (muzyk, solista

Danuta Kras – założycielka i wieloletnia prezes PSPSW, recytuje swoje wiersze

w chórze) Adam Pochopień (artysta plastyk), Romualda Skibińska, Krystyna Szybalska-Wilk, Andrzej Szwałec (artysta kabaretowy) i Halina Torba. Dzięki staraniom prezes Danuty Kras, w 2006 roku Koło zostało przekształcone w Stowarzyszenie i uzyskało status organizacji pożytku publicznego.

PSPSW istnieje zatem na mapie kulturalnej Krakowa od 16 lat. Skupia twórców zajmujących się różnymi dziedzinami sztuki: malarstwo, rysunek, koronka klockowa, haft matematyczny, miniatury na egzotycznych liściach, quilling, dequpage, collage, rzeźba, fotografia, poezja, proza, muzyka, kabaret, a także krajoznawstwo i turystyka. Członkowie PSPSW pochodzą nie tylko z Krakowa i okolic, ale z innych zakątków Polski jak np. Gniezna, Olsztynka czy Wodzisławia. Przyciągnęła ich do krakowskiego Podgórza fascynacja tym miejscem i ciekawymi ludźmi.

Prowadzimy działalność wystawienniczą, edukacyjną w Polsce i na Ukrainie oraz wydawniczą, zwracając szczególną uwagę na piękno małej ojczyzny, jaką jest Małopolska, a także podejmujemy tematykę niepodległościową. Przykładowo z inicjatywy naszego obecnego prezesa Adama Pochopienia w 2018 roku trzy stowarzyszenia twórcze Krakowa (Bronowickie

Wystawa zbiorowa w DK Podgórze 30.01.2010 r. Od lewej: Dorota Małgorzata Satola (Pełnomocnik Zarządu PSPSW ds. Promocji), Jadwiga Broczkowska (kierownik pionu wydawnictw), Stanisław Śliwa (artysta z Wodzisławia), Julia Pawlicka-Dekert (poetka i malarka z Gniezna). Na ścianie widoczne obrazy Doroty Małgorzaty Satoly (dwa od lewej) oraz prace Elżbiety hr. Żórawskiej-Dobrowolskiej (haft matematyczny)

Stowarzyszenie Przyjaciół Sztuk Wszelkich i Stowarzyszenie Plastyków Ziemi Krakowskiej oraz nasze) przedstawiły wystawę pt. *100 miniatur na stulecie niepodległej* w gościnnych progach Klubu „Kazimierz”. Wystawa ta cieszyła się dużym powodzeniem.

Od 2003 roku liczba wystaw zbiorowych i różnych imprez kulturalnych zorganizowanych przez nasze Stowarzyszenie w kraju i za granicą wyniosła ponad 300. Wystawy były prezentowane wielokrotnie m.in. w następujących placówkach kulturalnych Krakowa: Dom Kultury Podgórze, ul. Krasickiego 18, Klub Kazimierz, ul. Krakowska 13 (obecnie Krakowskie Forum Kultury), Klub 6. Brygady Powietrzno-Desantowej, ul. Zyblikiewicza 1, Urząd Miasta, pl. Wszystkich Świętych 3–4, Centrum Kultury Podgórze, ul. Sokolska 13, Dwór Czeczów, ul. Ks. J. Popiełuszki 34, Dom Kultury SM „Nowy Bieżanów”, ul. Aleksandry 11, Wojewódzka Biblioteka Publiczna, ul. Rajska 1, Dom Historii Podgórze, ul. Limanowskiego 13, galerie na statkach w zakolu Wisły: „Marta”, „Sobieski”, Muzeum Ogrodu Botanicznego UJ, ul. Kopernika 27, MDK „Fort 49 Krzesławice”, os. Na Stoku 27 b.

Wśród naszych członków znaleźli się tak ciekawi ludzie jak: Jerzy Michał Bożyk (1941–2019) muzykolog, teatrolog, znany krakowski jazzman, przewodnik turystyczny, zasłużony w pracy dla Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”, a także Władysław Grodecki (1942–2018) słynny podróżnik krakowski, który został nazwany ambasadorem Polski w świecie, z zawodu kartograf, pilot wycieczek, przewodnik PTTK. Władysław Grodecki dzielił się swoimi przeżyciami i wrażeniami organizując wystawy fotograficzne i prezentacje multimedialne, najczęściej w Domu Kultury SM „Nowy Bieżanów”. Natomiast Jerzy Michał Bożyk reżyserował spektakle lokalnego kabaretu, jak i ubarwiał swoją muzyką szereg spotkań i wernisaży stowarzyszeniowych.

Nieocenioną pracę edukacyjną (wykłady i referaty w domach kultury dla dorosłych i młodzieży), wydawniczą (redaktorka 8 almanachów) i dokumentacyjną w naszym Stowarzyszeniu wykonała Jadwiga Broczkowska (1937–2016), ekonomista i religioznawca, instruktor PTTK, która prawie przez 11 lat prowadziła Kronikę. Dużym zainteresowaniem cieszyły się jej prelekcje prowadzone dla szerokiej publiczności Dzielnicy XII i Prokocimia, podczas których wykorzystywała własne materiały i przeżycia. Należy także wspomnieć o kpt. Wojska Polskiego Stefanie Wierzbie – poecie, twórcy spektakli teatralnych – Misterium Odnowy Ducha Narodowego Polski, pt. *Wstań Polsko Moja*, który także działał przez kilka lat w naszym stowarzyszeniu.

Wielu członków naszego Stowarzyszenia w dużej mierze zajmowało się przekazywaniem wiedzy historycznej młodszemu pokoleniu, czemu służyły: wystawy fotograficzne i referaty (o legionistach, o żołnierzach spod Monte Cassino). Na kartach naszych kronik można znaleźć dokumentację ze spektakli teatralnych przedstawiających walkę naszego narodu o polskość.

*Wystawa indywidualna Doroty Małgorzaty Satoły pt. „Podglądanie natury”
w Klubie „Jordanówka”, ul. Na Błonie 13 D, Kraków, 7.05.2016 r.
Jerzy Michał Bożyk zapewnił oprawę muzyczną wernisażu*

*Wystawa zbiorowa PSPSW pt. „Salon Sztuk Wszelkich”, 22.10.2014 r., w Urzędzie Miasta,
pl. Wszystkich Świętych 3-4, Kraków. Od lewej: Jadwiga Węgorzek, Ryszard hr. Bochenek-
Dobrowolski, Elżbieta hr. Żórawska-Dobrowolska*

Wiele znacznych osób odeszło z naszych szeregów, ale Ci co pozostali i nowi członkowie nadal prężnie działają. Po śmierci Jadwigi Broczkowskiej od maja 2016 roku dokumentacją pracy Stowarzyszenia zajęła się Dorota Małgorzata Satoła, a kontynuowaniem działalności wydawniczej Elżbieta hr. Żórawska-Dobrowolska (Pełnomocnik zarządu ds. Promocji).

W trakcie działalności Stowarzyszenia odbyło się wiele warsztatów malarskich i rysunkowych prowadzonych przez Adama Pochopienia – artystę plastyka i prezesa PSPSW od 2012 roku, który jest także autorem naszego stowarzyszeniowego logo. Dzięki dużemu zaangażowaniu prezesa mieliśmy okazję jako Stowarzyszenie zaprezentować swoją działalność podczas Targów Organizacji Pozarządowych i Inicjatyw Obywatelskich, które odbyły się na Małym Rynku w Krakowie 15 kwietnia 2015 roku.

Najbardziej aktywni członkowie PSPSW brali udział w plenerach organizowanych w różnych miejscach Krakowa (np. Zabłocie, Stare Łagiewniki), a także uczestniczyli w happeningach artystycznych na Rynku Krakowskim czy w Alwerni w 2016 roku.

W naszym gronie znajdują się też osoby uprawiające nietypowe techniki wyrazu artystycznego, które prowadziły pogadanki pokazując jak powstaje przykładowo „haft matematyczny” (Elżbieta hr. Żórawska-Dobrowolska) czy „koronka klockowa” (Jadwiga Węgorek – twórca ludowy). Do niespotykanych dzieł należy zaliczyć także prace śp. Ryszarda hr. Bochenek-Dobrowolskiego, który malował miniatury zamków i dworów na liściach drzew egzotycznych.

Pełną dokumentację prężnie i wielokierunkowo działającej organizacji skrywają kroniki Podgórskiego Stowarzyszenia Przyjaciół Sztuk Wszelkich im. K. Wojtyły, w których udokumentowana jest, oprócz wystaw i imprez zbiorowych, również działalność indywidualna każdego członka. Odnotowane są relacje z ciekawych wydarzeń kulturalnych mających miejsce w Podgórzu (np. VII Podgórskie Dni Otwartych Drzwi w 2008 r. czy uroczyste otwarcie Muzeum Podgórza w dniu 26 kwietnia 2018 r.). Udokumentowana jest także na fotografiach działalność naszego stowarzyszeniowego kabaretu o nazwie „Kabaret Nie Bardzo Starszych Pań i Panów”, który działał od początku istnienia naszej organizacji do 2009 roku. W naszych kronikach znalazły się też relacje prasowe z innych istotnych dla Polaków i Krakowian wydarzeń oraz ciekawostki historyczne.

Członkini Maria Kordylewska przekazała niecodzienny dar naszemu Stowarzyszeniu – autentyczny „Mak spod Monte Cassino” do Kroniki. Stowarzyszenie współpracuje aktywnie z innymi organizacjami takimi jak: „Wspólnota Polska” z siedzibą w Rynku Głównym 14 w Krakowie, Związek Monarchistów „Cracovia” Wielkiego Księstwa Krakowskiego, Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Iwanowicach, Biblioteka Publiczna i Centrum Integracji Społecznej w Zielonkach, Bronowickie Stowarzyszenie Przyjaciół Sztuk Wszelkich (BSPSW), Stowarzyszenie Plastyków Ziemi

Wystawa indywidualna pt. „Plenery ukraińskie”, Urząd Miasta Krakowa (3.02.2017) – prezes PSPSW, artysta plastyk Adam Pochopień opowiada o miejscach, które uwiecznił na swoich obrazach

Krakowskiej (SPZK), Związek Polaków na Ukrainie (Latyczów, Chmielnicki, Krasifów, Drohobycz, Truskawiec), Dom Pracy Twórczej „Wielopole, Wielopole” im. T. Kantora.

Ponadto wydaliśmy 11 almanachów o następujących tytułach: *Małopolska naszych serc, Barwy liryki, Podhale, Podhalańskie Impresje, Barwy Beskidów, Malarz łaskami stynącego obrazu, Beskidzkie zauroczenia, Centralne Karpaty Zachodnie w Polsce, Ikebana słowa, Katalog z okazji 10-lecia PSPSW, Monarchistyczne klimaty.*

Stowarzyszenie nasze wielokrotnie przekazywało nieodpłatnie ww. publikacje różnym organizacjom w kraju (Szkoły w Iwanowicach i Zielonkach, Caritas) i za granicą (Ukraina, USA, Kanada, Afryka), czego dowodem są zamieszczone w kronikach liczne podziękowania.

Członkowie stowarzyszenia bardzo często uczestniczyli w aukcjach charytatywnych (Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, Aukcja Wielkiego Serca na rzecz Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. Jana Matejki w Krakowie) przekazując swoje prace malarskie oraz byli nagradzani i wyróżniani w konkursach malarskich i fotograficznych w kraju za jego granicami. Kilka osób spośród naszego grona zostało uhonorowanych przez Prezydenta Krakowa odznaką Honoris Gratia za zasługi na rzecz miasta: Urszula Ormicka, Adam Pochopień, Dorota Małgorzata Satoła, Elżbieta Szczepaniec Cięciak, Jadwiga Węgorek.